

HAC

Ahmet Hamdi KASABOĞLU

Hacc İslâm Dininin beş esasından biridir. Farziyyetl Kitap, Sünnet ile, İcmâ' ile sabittir.

Hacc belirli zamanda ihramlı olarak hususi merasimin yerine getirilmesi, Arafat da bir lâhza durulması ve Kâbe'nin Kurban Bayramı günü ziyaret edilmesinden ibarettir.

Hacc, herkese mutlak olarak farz değildir. Bir kimseye Haccın farz olması için, o kimsenin evi ve evinin zaruri eşyası, ailesinin zaruri ihtiyaçlarını karşılayacak malı ve parası, sanatkâr ise sanatını ifaya yarayacak alet ve edavatının bulunması, kendisini Mekke'ye kadar götürüp getirecek ve bu aradaki zaruri masraflarını karşılayacak parası bulunması ve bütün bunların üstün de akıllı, müslim ve erginlik çağında olması lâzımdır. Aynı zamanda Hacc edecek kimsenin, Hacc zamanında vücutça sağlam olması, Hacc yolunun emin ve salim bulunması da gerekir.

Malî imkânları müsait olmayanların, ailelerinin rızıklarından keserek, evini, tarlasını, hayvan vesairesini, âlet ve edevatını satarak Hacc'a gitmesi doğru değildir.

Kadınların Hacc'a gidebilmeleri için, yanlarında, kendileriyle evlenmeleri haram olan erkekler den birinin veya eşlerinin bulunması lâzımdır. Ancak her türlü tehlike ve tecavüzlerden emin oldukları takdirde, erkeksiz Hacc etmeleri de kerahatle caizdir. Sırf Hacc için nikahlanarak Hacc etmeleri dinen doğru değildir.

Hacc'ın farzı üçtür. Niyet ederek ihram girmek, Arafat'da bir lâhza durmak. Kurban Bayramının ilk üç gün içinde Kâbeyi tavaf etmektir. İhram Mikat denilen yerlerde giyilir.

İhram iki örtüden ibarettir. İhrama girmeden evvel her türlü temizlik yapılır, gusl edilir. Burada ya yalnız Hacc'a niyet edilir. "Allahım ben Hacc etmek istiyorum Haccımı kolaylaştırır ve Haccımı kabul et" diyerek dua edilir ve ihrama girilir veya hem Hacc, hem de Umreye niyet edilir. "Allahım ben Umre'ye niyet ettim,Umremi kolaylaştır ve Umremi kabul et" denilir ve ihrama girilir. Bundan sonra iki rek'at nafîle namazının arkasından (Lebbeyk) denir. Lebbeyk demek davete icabet demektir. Nasıl bir kimse ev yaparda yeni evine dostlarını davet eder, davet olunanlar da davete icabet ederlerse, hacılar da Hazreti İbrahim'in Kâbe'yi yaptıktan sonra Allah'ın emriyle insanları Kâbe'ye ziyaret davetine icabet etmiş olurlar. Hazreti İbrahim Ebu Kabey's denilen dağa çıkarak "Bilmiş olun ki Cenabı Hak kendine bir ev yapılmasını emretmiştir. İşte bu ev yapıldı, evini hemen Hacc ediniz" diyerek Al-lahın emriyle insanları Hacc'a davet etmiştir. İşte hacılar Hazreti İbrahim vasıtasıyla Cenab-ı Hak'ın davetine (Lebbeyk) diyerek icabet ederler. Yalnız Umre'ye niyet edenler tavaf ve sa'y-den sonra ihramdan çıkarlar. Arafat'a çıkmazdan evvel tekrar Mekke'liler gibi ihram giyerler. Arafat'a öyle çıkarlar. Yalnız Hacc'a niyet edenler veya hem Hacc'a hem de Umre'ye niyet edenler merasim sonuna kadar ihram'dan çıkmazlar.

ihrama girenler cinsi münasebetten, başkalarına söğmek-ten, kötü söz söylemekten, insanlara kötü isim takmaktan, alaya almaktan ve benzerleri çirkin hareketlerden, gerek arkadaşlarıyla, gerek kendine hizmet edenlerle ve kim olursa olsun başkalarıyla kavga ve mücadele etmekten uzak kalmaları gerekir.

İnsan nasıl oruç tutmakla kendini yemekten, içmekten, cinsi münasebetten ve her türlü nef-sanî duygulardan uzaklaştırırsa, zekât vermekle kalbinin servet sevgisine meyletmesine engel olursa, Hacc etmek suretiyle de vatanından, efradı -ailesinden, malından mülkünden uzaklaşır, bütün rütbe ve mevkilerinden sıyrılmış olarak basit kefene benzeyen bir örtü içerisinde kendi kendine kalır. Bir gön gelip öleceğini kefenlenip mezara konulacağını, kıyameti, mahşeri, hesap ve mizanı düşünür. Bir mü'min nasıl mahşerde, mahke-me-i ilâhîde kimseden yardım göremezse, artık dünyada iken Allah yolunda yaptığı hayırlarla, iyi

amelleriyle yaptığı hayırlarla, iyi amelleriyle karşı karşıya kalırsa, burada da ihramla Arafatta çıkar, arafat'da bütün hacılar kendisi gibi iki örtü içindedirler. Yanlarındaki bir miktar paralarından başka bir şeyleri yoktur. Mallarını, mülklerini, mevki ve rütbelerini, ailelerini memleketinde bırakmışlar, kimse kimseye yardım edecek durumda değildir. Arafat'dan Mina'ya gelince kurban kesilir. Bu, şükür kurbanıdır, vacip olan kurban değildir. Yalnız Umre'ye veya hem Umre hem de Hacc'a niyet edenler kurbanlarını Mina'da kurban günü keserler. Yalnız Hacc'ı niyet edenlerin kurban kesmeleri vacip değildir.

Hacı, kurban kesmekle kendini saran haset, garaz, kin, intikam ve benzerleri bütün kötülükleri kesip atmış olur.

Mina'da kurbanların kesilmesi, önce Allah'a şükretmek sonra fakirlerin, yoksulların ihtiyaçlarını temin etmek içindir. Cenab-ı Hak Kelâmı ilâhisinde, "Yoksul ve fakirlere yedirin" buyuruyor. Bugün Mina'da kesilen kurban milyonu bulmaktadır. İhtiyaçtan fazla olduğu veya beğenilerek alınmadığı için hastalığa sebebiyet verir endişesiyle gömülmektedir. Bu suretle Cenab-ı Hak'ın beyan buyurduğu gayeden uzak-laşmış oluyor. Bunun için yalnız Hacc'ına niyet eden hacılar şayed kurban kesmek isterlerse, kurban paralarını memleketlerinde bırakırlar, onların namına kurbanları kesilip fakirlere dağıtıldığında daha fazla sevap kazanırlar.

Hacılar, şeytan, taşlamakla. üzerinden günahlarını attıklarına ve amel defterlerinin temizlendiğine kani olurlar.

Bayram günü tavaf ederken. Arafat'da Cenab-ı Hak'la yapılmış olan mukavele ve muahede hatırlanır. Allah ile olan bu mukavele. Hacerül-Esved'i öpmekle âdeta imzalanmış olur. Hâcerül-Esved'i öpemek için, hacıların birbirleriyle gönül kırıcı hareketlerde bulunmaları doğru değildir. Hâcerül-Esved'i öpmek sünnettir. Öpemiyenler istilâm ederler, istilâm da sünnettir. Hâce-rül-Esved'den bir menfaat beklenmez; o bir taştır. Ondan ne menfaat ve ne de mazarrat gelir. Biz onu ancak Resulü Ekrem öptü diye öperiz.

Hacc'ın daha başka hikmetleri de vardır. Hacc, İslâmî bir kongredir. Çeşitli İslâm ülkelerinden gelen müslümanlar orada birbirleriyle tanışır, birbirlerinin hallerine vâkif olurlar. Birbirlerinin kederleriyle kederlenirler. sevinçleriyle sevinirler.

Hacc, bir ibadet olduğu gibi aynı zamanda, hayırlı bir seyahattir. Seyahatin insan ruhu üzerinde büyük faydeleri vardır. Ruhî sıkıntılardan insanı kurtarır, görmediği yerleri görmek, çeşitli insanlarla tanışmak, mübarek yerleri, Mukaddes Makamları ziyaret etmek suretiyle insan bilgi sahibi olur, görgüsü artar.